

Cyklus „Za příběhy svatých“

LUKÁŠ

© Katechetické středisko AP

(AI: Google Gemini, Canva)

2026

Lukáš – lékař, který vyprávěl o Božím milosrdenství

- **Cílová skupina:** Mladší školní věk (1.–5. třída)
- **Cíl:** Účastníci se seznámí s postavou svatého Lukáše, autora třetího evangelia a Skutků apoštolů. Seznámí se s jeho atributem okřídleného býka, objeví radostnou zvěst o tom, že Ježíš přišel pro všechny lidi (pohany i hříšníky), a seznámí se se slavnými biblickými chvalozpěvy a legendou o Lukášovi jako malíři.
- **Pomůcky pro katechezi:** Lékárnička s obsahem + krabička s nápisem „Lék pro duši“ – uvnitř kartičky se slovy *odpuštění, milé slovo, objetí, modlitba, pohlázení apod.* (podle počtu dětí ve skupině), obrázek Lukáše s atributem okřídleného býka, pro aktivitu s chvalozpěvy čtyři symbolické obrázky (anděl = Gloria, Panna Maria = Magnificat, zpívající Zachariáš (postava starozákonního muže) = Benedictus a stařec Simeon v chrámovém oblouku = Nunc dimittis).

Úvodní motivační aktivita: „Lékárnička pro duši“ (5–10 minut)

Posadíme děti do kruhu. Vyndáme lékárničku a **zeptáme** se, co to je. Poté ji můžeme otevřít a komentujeme: *Pojďme se podívat, co v takové lékárničce je. Umíte mi říci, k čemu ty věci jsou?* Necháme děti **komentovat**, k čemu jsou léky, obvazy, náplasti, teploměr atd.

Lékárničku zavřeme a **ukážeme** dětem krabičku s nápisem „Lék pro duši“. Zahájíme druhou část aktivity: *„Už jsme zjistili, kam sáhnout, když upadneme, máme teplotu a rýmu nebo nás něco bolí. Co nám ale pomůže, když je nám smutno, když máme strach nebo když se s někým pohádáme?“*

Děti poté jedno po druhém **vytahují** z krabičky připravené **kartičky** a krátce okomentují, co pro ně tato slova znamenají, a na jaký problém by věc na kartičce mohla být „lékem“.

Aktivitu na závěr **shrňme**: *Dnes si budeme povídat o muži, který byl skvělým lékařem těla, ale stal se ještě slavnějším „lékařem duše“. Napsal jedno ze čtyř evangelií a jmenoval se Lukáš.*

Hlavní část: „Svatý Lukáš a jeho evangelium“ (20 minut)

Posadíme se s dětmi do kruhu. V zakrytém koši nebo krabici máme **připravené pomůcky**, které postupně využijeme.

A. Kdo byl svatý Lukáš?

Začneme **vyprávět**: Svatý Lukáš nebyl jedním z dvanácti nejbližších Ježíšových apoštolů (nechodil s ním hned od začátku). Byl to vzdělaný člověk, Řek pocházející ze syrské Antiochie, a **povoláním byl lékař**. Později se stal věrným společníkem apoštola Pavla na jeho cestách.

Protože byl lékař, zajímalo ho detailně lidské zdraví, utrpení i to, jak se k nemocným a slabým choval Ježíš, a ve svém evangeliu to detailně popsal – můžeme si přečíst, jak popisoval Ježíšovy zázraky o uzdravování. Také nám ve svém evangeliu zachytil mnoho příběhů a podobenství, které Ježíš vyprávěl, aby mu lidé lépe rozuměli. Lukáš byl také výborný **historik** – všechno, co o Ježíšovi napsal, si pečlivě ověřil u očitých svědků (možná dokonce i u Panny Marie).

Vsuvka „A co ten býk?“

Ukážeme dětem / necháme kolovat obrázek sv. Lukáše a zeptáme se, zda děti vědí, co je **atribut**, případně jim pojem **vysvětlíme** (znak, který identifikuje světce na základě nějaké události jeho života nebo legendy. Můžeme ho podle něj poznat.) **Zeptáme se**: Jaké vidíte atributy na tomto obrázku? (...) Myslíte si, že některý z nich má jen Lukáš a nikdo jiný? (Ikonograficky se svatý Lukáš často zobrazuje s okřídleným býkem.)

Zeptáme se: Máte nějaký nápad, proč je Lukášovým atributem právě okřídlený býk? (...) Na závěr **vysvětlíme**: Je to proto, že jeho evangelium začíná v jeruzalémském chrámě, kde se tehdy konaly oběti zvířat (býků). Býk je silné zvíře, které symbolizuje sílu, oběť, ale také službu druhým – a přesně takový silný a obětavý obraz Ježíše nám Lukáš ve svém evangeliu předkládá.

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Historická fakta: Lukáš byl mimořádně vzdělaný, mluvil skvěle řecky a jeho řečtina v evangeliu je vůbec nejkrásnější a nejelegantnější v celé Bibli.

Krásná legenda: Stará křesťanská tradice vypráví, že svatý Lukáš nebyl jen lékař a spisovatel, ale také **umělec – malíř**. Podle této legendy se osobně setkal s Pannou Marií v Jeruzalémě a namaloval její portrét (podle tradice se jedná o slavnou ikonu Černé Madony z polské Częstochowé nebo ikony Salus Populi Romani v Římě).

Význam legendy: Znamená to, že Lukáš dokázal Pannu Marii i Ježíše „zachytit“ nejen slovy ve svém evangeliu, ale jako by nám je svým způsobem psaní „nakreslil“ před očima, abychom je mohli poznat v celé jejich dobrotě.

B. Ježíš je tu pro každého (a obzvlášť pro hříšníky)

Pokračujeme ve výkladu: *Už jsme si řekli, že Lukáš věnoval v evangeliu pozornost tomu, jak se choval Ježíš k nemocným a slabým. Zatímco někteří tehdejší lidé si mysleli, že Boží lásku si musí člověk zasloužit a že Bůh má rád jen „dokonalé“ lidi, vidíme, že Lukášovo evangelium nám vypráví pravý opak.*

- **Pohané a hříšníci:** Lukáš zdůrazňuje, že Ježíš přišel nejen pro vyvolený národ (Židy), ale **pro úplně všechny lidi na světě (včetně pohanů)**.
- A co víc – Ježíš vyhledává ty, na které ostatní ukazují prstem a pohrdají jimi (vymahače daní, nemocné, chudé). Ježíš přišel jako **lékař**, který nepřichází za zdravými, ale za nemocnými. V Lukášově evangeliu najdeme ty nejkrásnější **příběhy o Božím milosrdenství**: o ztracené ovci, o marnotratném synu nebo o Zacheovi.

Vsuvka „Otevřená náruč“

Požádáme děti, aby **vstaly** a postavily se tak, aby měly kolem sebe dost místa. Poté je **vyzveme**, aby na chvíli plnou silou přitiskly ruce k tělu, případně je překřížily na hrudi apod. (Toto gesto má vzbudit představu: „nikdo cizí a nikdo špatný nesmí dovnitř“).

Po cca jedné minutě je vyzveme, aby postoj uvolnily a **ptáme se**: *Jak jste se cítili, když jste takhle stáli? Co ten postoj mohl vyjadřovat? (...)*

Poté jim navrhneme, aby rozpřáhly ruce a společně řekneme: *„Ježíš má místo pro každého!“* Děti mohou **reflektovat rozdíly** mezi oběma gesty, případně **říci**, komu mohou tuto otevřenost dát najevo.

C. Poklad Lukášova evangelia: Čtyři slavné chvalozpěvy (Zpěv radosti)

Uvedeme aktivitu následovně: *Lukášovo evangelium se často nazývá „evangelium radosti“. Jako jediný ze všech evangelistů zaznamenal čtyři velkolepé chvalozpěvy, které vkládá do úst postavám v prvních kapitolách. Nejsou to jen obyčejná slova – jsou to písně chvály Bohu, které zpíváme nebo recitujeme v církvi dodnes.*

Na úvod každého chvalozpěvu **ukážeme** dětem **obrázek**; aktivitu uzpůsobíme času a schopnostem dětí. **Zahájíme** ji: *Pojďme si tyto chvály představit a vyzkoušet si, jaké to je, když se radujeme spolu s těmi, kdo je zpívali jako první.*

1. Gloria (Sláva na výsostech Bohu)

- **Kdo ho zpívá a kdy:** Zpívají ho nebeský zástup a andělé nad betlémským chlévem v noci, kdy se narodil Ježíš.
- **Biblický odkaz:** Lk 2,14 („*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.*“)
- **Interaktivní vsuvka – „Andělský chór“:** Rozdělíme děti na dvě poloviny. První polovinu tvoří andělé, kteří radostně zvolají: „*Sláva na výsostech Bohu!*“ Druhá polovina jsou nebeské zástupy, které odpoví: „*A na zemi pokoj lidem dobré vůle!*“ Vyzkoušíme si to nahlas a radostně, jako bychom stáli spolu s pastýři v noci na louce u Betléma.

2. Magnificat (Velebí má duše Pána)

- **Kdo ho zpívá a kdy:** Panna Marie při návštěvě své příbuzné Alžběty, když v sobě nosí Ježíše. Je to nejdelší a nejradostnější píseň v celém Lukášově evangeliu.
- **Biblický odkaz:** Lk 1,46–55 („*Velebí má duše Pána a můj duch jásá v Bohu.*“)
- **Interaktivní vsuvka – „Gesto vděčného srdce“:** Děti položí obě ruce na srdce. Komentujeme: „*Magnificat znamená ‚Ať velebí‘ nebo bychom to mohli přeložit jako ‚Ať můj život oslavuje Boha‘.*“ Děti zvednou ruce a řeknou jakoby spolu s Marií: „*Můj duch jásá v Bohu!*“

3. Benedictus (Pochválen buď Pán, Bůh Izraele)

- **Kdo ho zpívá a kdy:** Zachariáš (otec Jana Křtitele). Dlouho nemohl mluvit, ale když se mu narodil syn, vrátil se mu hlas a on začal hlasitě chválit Boha za to, že k nám přichází jako „vycházející světlo“.
- **Biblický odkaz:** Lk 1,68–79 („*Pochválen buď Pán, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid...*“)
- **Interaktivní vsuvka – „Vrácený hlas a světlo“:** Děti si zakryjí ústa rukama (představují němého Zachariáše). Na náš pokyn ruce spustí, roztáhnou prsty jako paprsky světla a řeknou: „*Bůh nás navštívil a přinesl nám světlo!*“

4. Nunc dimittis (Nyní propouštíš, Pane)

- **Kdo ho zpívá a kdy:** Starý Simeon v jeruzalémském chrámě, když vzal malého Ježíše do náruče. Celý život čekal na Mesiáše a v té chvíli věděl, že viděl Boží záchranu, takže může v klidu a pokoji odejít.
- **Biblický odkaz:** Lk 2,29–32 („*Nyní můžеш, Pane, svého služebníka propustit v pokoji podle svého slova...*“)
- **Interaktivní vsuvka – „Objetí pokoje“:** Děti dají ruce před sebe, jako by v nich držely ten nejdražší poklad (miminko), a tiše a klidně řeknou: „*Moje oči viděly tvou spásu, můj život je v pokoji.*“

Souhrn (5 minut)

Co si z dneška budeme pamatovat?

Vzdělaný lékař a historik: Svatý Lukáš byl řecký lékař a blízký společník apoštola Pavla, který si pečlivě ověřoval fakta. Napsal evangelium a Skutky apoštolů.

Ježíš se zajímá o všechny: Lukáš nám představuje Ježíše jako božského Lékaře, který se nebojí přistoupit k našim zraněním a chybám. Boží láska je obrovská a nezáleží na tom, odkud jsme nebo co se nám v životě nepovedlo – Ježíš přijímá každého.

Radost a zpěv: V Lukášově evangeliu najdeme čtyři velké chvalozpěvy – i my se můžeme radovat a zpívat spolu s Pannou Marií, celým nebeským zástupem, Zachariášem a Simeonem, protože nás Bůh zachránil.

Závěrečná modlitba (5 minut)

Zapálíme společně svíčku, **postavíme se do kruhu** a vyzveme děti ke **ztišení**. Požádáme je, aby otevřely ruce a držely je dlaněmi nahoru.

Uvedeme modlitbu: „*Pane Ježíši, děkujeme ti za svatého Lukáše, který nám zapsal tvá slova plná milosrdenství. Společně teď vystavíme svá srdce tvé radosti.*“

Poté pokračujeme **střídavou modlitbou** (Na každou výzvu odpovíme zvoláním)

Za to, že tvoje náruč je otevřená pro každého z nás, i když chybujeme...

- **Děti:** *Děkujeme ti, Pane!*

Za to, že jsi přišel jako lékař uzdravit naše vztahy a naše strachy...

- **Děti:** *Děkujeme ti, Pane!*

Za to, že můžeme zpívat spolu s Panna Marií a radovat se z tvé blízkosti...

- **Děti:** *Děkujeme ti, Pane!*

Modlitbu uzavřeme: *Pane, naplň naše dny pokojem a nauč nás přinášet tvoji lásku všem kolem nás. Amen.*

Můžeme pak společně dodat:

*Svatý Lukáši, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Portrét vděčnosti“ (15 minut)

Co budete potřebovat: Výtvarné potřeby, čtvrtky, případně barevné papíry.

Postup:

- Dětem **připomeneme legendu** o tom, že svatý Lukáš „maloval“ Pannu Marii svými slovy i štětcem.
 - Každý dostane papír a pastelky, případně jiné výtvarné potřeby. Úkolem je **nakreslit symbolický „portrét“** – obrázek toho, co každému dnes udělalo **největší radost**. Jako alternativu mohou děti nakreslit otevřené srdce / lékárníčku, do které napíší slovo MILOSRDENSTVÍ nebo RADOST.
 - Obrázek si mohou **vzít domů** jako připomínku, že Lukášovo evangelium je plné Božího pochopení a lásky.
-

Lukáš – Boží příběhy pro ty, kdo zabloudili

1. **Cílová skupina:** Starší školní věk a mládež (11–16 let)
2. **Cíl:** Účastníci se seznámí s postavou svatého Lukáše jako vzdělaného lékaře, historika a autora třetího evangelia a Skutků apoštolů. Objeví hloubku jeho evangelia jako „evangelia milosrdenství, Ducha svatého a žen“, zamyslí se nad ústředním veršem o hledání ztracených a seznámí se s českou stopou – uložením jeho ostatků Karlem IV. v katedrále sv. Víta.
3. **Pomůcky ke katechezi:** Flipchart / tabule + fixy nebo křídly, obraz nebo ikona sv. Lukáše s okřídleným býkem, Bible (do dvojice), svíčka, tužky a malé papíry k závěrečné modlitbě, k doplňkové aktivitě papíry A5 + psací, případně výtvarné potřeby.

Úvodní aktivita: „Příběh, který mění pohled“ (10 minut)

Katechezi zahájíme **konverzační aktivitou s diskusí**. Na flipchart připevníme čistý papír a každému účastníkovi dáme fix.

Průběh:

Položíme otázku na zahájení aktivity: *„Určitě jste viděli spoustu filmů, četli knihy nebo slyšeli příběhy, které vás hodně oslovily. Kdybyste ale měli vybrat jednu knihu, jeden film nebo jeden příběh, který podle vás nejlépe ukazuje, že s člověkem, který je úplně na dně, ještě nemusí být konec – který by to byl?“*

Dáme účastníkům chvíli na **rozmyšlenou**, a pak je požádáme, aby **název přišli napsat** na flipchart. Poté se můžeme **ptát**, které příběhy zná nejvíc členů skupiny, proč se asi tento příběh na tabuli objevil a čím je tak oslovující. Náplň volíme podle aktuální nálady a aktivity skupiny.

Přejdeme k tématu: *Slavný italský básník Dante Alighieri označil evangelium jednoho konkrétního autora za „nejkrásnější knihu světa“. Dnes se seznámíme s člověkem, který tuto knihu napsal – svatým Lukášem, lékařem, historikem a básníkem Božího milosrdenství.*

Hlavní část: „Lukáš – životopisec počátků křesťanství“ (20–25 minut)

A. Seznamte se: lékař Lukáš

V úvodu **načrtneme** stručný **portrét**: *Svatý Lukáš nebyl jedním z dvanácti apoštolů, kteří chodili s Ježíšem od začátku. Byl to Řek, vzdělaný intelektuál a povoláním lékař z antiochijské oblasti. Později se stal věrným společníkem apoštola Pavla na jeho misionářských cestách (dokonce s ním zažil i ztroskotání lodi na Maltě).*

Jako lékař a vědec měl analytickou mysl – jeho řečtina v Bibli je považována za vůbec nejvyzrálejší a nejkrásnější. Lukáš je autorem dvoudílného díla: napsal jednak evangelium a vzápětí na něj navázal knihou Skutky apoštolů (kroniku prvotní církve a působení Ducha svatého).

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Antický intelektuál a lékař (Historická fakta): Lukáš pocházel z bohatého a vzdělaného helénistického prostředí v syrské Antiochii (tehdy třetím největším městě římské říše).

Jako lékař měl v antice velmi vysoký společenský status – nebyl pouhým „léčitelem“, ale vystudovaným intelektuálem, který ovládal řecké umění rétoriky, filozofii a měl vynikající stylistiku. Když se stal křesťanem, celou svou vzdělanost a preciznost dal do služeb evangelia. Jeho řečtina v Bibli je považována za literárně nejčistší a nejbohatší ze všech novozákonních spisů.

Věrný stín apoštola Pavla: Stal se totiž jeho společníkem na náročných misijních cestách. Ve *Skutcích apoštolů* si můžeme všimnout zajímavého detailu: na mnoha místech autor píše ve třetí osobě („Pavel udělal“, „oni šli“), ale v určitých chvílích náhle přepne do **první osoby množného čísla** („**vypluli jsme**“, „**přišli jsme**“). Právě tyto pasáže (tzv. „*my-passages*“) prozrazují, že Lukáš byl přímým účastníkem dramatických událostí – včetně Pavlova ztroskotání lodi u břehů Malty nebo jeho uvěznění.

Lukáš jako historik prvotní církve: Dnešní historici a archeologové žasli nad tím, jak přesně Lukáš popisuje názvy antických úřadů, místních správců, lodních tras a politických poměrů v celém Středomoří. Sám totiž v úvodu svého evangelia přiznává, že si všechno pečlivě ověřoval u „těch, kdo byli očitými svědky“.

Legenda: Lukáš jako umělec a malíř Panny Marie: Jedna z nejstarších a nejkrásnějších křesťanských legend (zápisy sahající do 6. století) vypráví, že Lukáš nebyl jen autorem psaného textu, ale také **malířem**. Podle této legendy se setkal s Pannou Marií a s hlubokou úctou namaloval její portrét na dřevěnou desku (některé prameny hovoří o stole z Nazareta). Kolem tohoto motivu vznikla celá řada slavných mariánských ikon ve východní i západní církvi.

Aktivita: Vizuální kód středověku

Výzva / Detektivní úkol: Ukážeme účastníkům středověkou ikonu nebo obraz svatého Lukáše a **položíme otázku:** „*Představte si, že žijete ve středověku, neumíte číst a přijdete do kostela. Jak poznáte, který z malovaných svatých na stěně je zrovna Lukáš?*“ (...) Poté, co všichni odpoví, seznámíme je s pojmem **atribut** – v ikonografii světců to nejsou jen náhodné doplňky, ale promyšlený „vizuální kód“, který měl hluboký teologický význam.

Hledání skrytého významu: Položíme otázku *Na našem obrázku vidíme vedle Lukáše podivuhodné stvoření: okřídleného býka. Proč zrovna býk a proč má křídla? Zkuste se zamyslet – co symbolizuje býk v antickém a starozákonním světě?* (síla, těžká práce, ale v židovském kontextu především chrámové oběti.)

Teologické rozuzlení (Proč zrovna tento symbol?): *Zatímco Matouš má jako symbol člověka a Marek Iva, Lukáš dostal býka ze dvou silných důvodů:*

1. **Chrámová oběť:** Jeho evangelium začíná v jeruzalémském chrámě, kde se obětovala zvířata. Býk naznačuje Ježíšovu oběť, kterou přinesl jako dokonalou a nejvyšší oběť lásky.

2. **Křídla:** Křídla u symbolů čtyř evangelistů (inspirovaná vizemi proroka Ezechiela a Zjevení) vyjadřují, že tato zvěst „létá vysoko“ – má hluboký duchovní rozměr a otevírá nám cestu k Bohu.

B. Evangelium milosrdenství, Ducha svatého a žen

Další část katecheze **věnujeme evangeliu**: *Italský básník Dante Alighieri nazval Lukášovo evangelium „nejkrásnější knihu světa“.* Lukáš v něm totiž s neuvěřitelnou citlivostí ukazuje **milosrdnou lásku Spasitele ke všem lidem bez výjimky**.

Seznámíme účastníky se **základními rysy** tohoto spisu:

- **Pro koho Ježíš přišel?** Zatímco někteří tehdejší lidé věřili, že Boží přízeň si zaslouží jen „bezúhonní“, Lukáš neustále zdůrazňuje, že Ježíš přišel nejen pro Židy, ale i pro pohany (cizince), a **především pro hříšníky** – pro lidi na okraji, vyvrhele společnosti a ty, kdo se vzdálili Božímu řádu.
- **Ústřední myšlenka evangelia:** Celou podstatu Lukášova spisu shrnuje věta: „*Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.*“ (Lk 19,10)

Interaktivní mini-dílňa s Biblí: „Tři pilíře Lukášova evangelia“

Rozdělíme účastníky do menších skupin (nebo dvojic) a rozdáme Bible. Každá skupina **dostane za úkol** vyhledat a přečíst jeden konkrétní úryvek, který vystihuje jeden ze tří pilířů Lukášova evangelia:

1. Skupina 1 – Pilíř milosrdenství: Lk 15,11–32

- **Úkol:** Přečtěte si v Lukášově evangeliu slavné podobenství o milosrdenství, kde se ztracený syn vrací domů a otec mu běží naproti.
- **Otázka pro skupinu:** Jak se v tomto příběhu projevuje, že Ježíš „hledá, co zahynulo“?

2. Skupina 2 – Pilíř Ducha svatého: Lk 4,16–19

- **Úkol:** Přečtěte si příběh o začátku Ježíšova veřejného působení v Nazaretu, kde Ježíš čte ze svitku proroka Izaiáše.
- **Otázka pro skupinu:** Kdo dává Ježíšovi sílu a k čemu je poslán?

3. Skupina 3 – Pilíř žen a přehlížených: Lk 7,36–50

- **Úkol:** Najděte příběh o hříšnici, která přijde do domu farizeje Šimona a pláče u Ježíšových nohou.
- **Otázka pro skupinu:** Jak reaguje okolí na tuto ženu a jak se zastane Ježíš?

Krátké sdílení: Skupiny stručně shrnou, co v evangeliu našly. Upozorníme, že některé tyto hluboké příběhy zapsal **pouze** Lukáš – nikdo jiný z evangelistů je nemá!

C. Česká stopa: Ostatky svatého Lukáše v Praze

Katechezi o sv. Lukášovi zakončíme **příběhem putování jeho ostatků**: Málokdo ví, že k tomuto antickému světcovi máme přímý vztah přímo v České republice. Ve 14. století získal císař **Karel IV.** vzácné relikvie a ostatky svatého Lukáše a nechal je slavnostně přivést do Prahy. Dnes je **hlava (lebka) svatého Lukáše** uložena v katedrále svatého Víta na Pražském hradě, kde tvoří jeden z nejvzácnějších pokladů naší křesťanské historie.

- **Podrobný příběh** o tom, jak se Lukášovy ostatky dostaly až do Čech, můžeme skupině **vyprávět** podle <https://www.katedralasvatehovita.cz/aktuality/svatek-svateho-evangelisty-lukase-v-prazske-katedrale/>
- **Seznámit s úctou k ostatkům** světců můžeme skupinu pomocí následující aktivity:

Aktivita: „Cesta ostatků: Od středověkého GPS k dnešní inspiraci“

Krok 1: Středověká „záchytná stanice“ neboli K čemu relikvie byly?

Položíme **otázku**: „Představte si, že jste člověk žijící ve 14. století. Žijete v době, kdy neexistují fotografie, encyklopedie ani internet, a do Říma nebo do Svaté země se podívá málokdo. Co pro vás znamená, když císař Karel IV. přiveze do Prahy lebku svatého Lukáše a uloží ji do katedrály?“

Reflexe / Vysvětlení: Pro středověkého člověka nebyly relikvie „kusem historie“, ale **živým spojením s nebeským přítelem**. Světec byl vnímán jako reálný ochránce města a nebeský „občan“, který má dveře u Boha otevřené. Získat ostatky znamenalo, že nebe je blízko a že svatý „bydlí“ u nás doma. Získáváním ostatků císař Karel Prahu povýšil na dobové duchovní srdce Evropy.

Krok 2: A co s tím máme dělat dnes my? (Reflexe)

Komentujeme: „Dnes už se na relikvie díváme jinak – nejčastěji s respektem, jako na vzácný historický poklad uložený v katedrále sv. Víta. Ale co nám svatý Lukáš říká dnes?“

Úkol do dvojic (na 2 minuty): Dvojice diskutují nad otázkou: „Kdybychom měli 'přivést do dnešního světa' to, co Lukáš žil a psal – tedy laskavost k lidem na okraji, péči o druhé a hluboký zájem o pravdu –, kde ve svém okolí bychom to dnes měli 'uložit' (připravit tomu cestu, začít to žít)?“

Závěrečné shrnutí: Ostatky v katedrále sv. Víta nejsou jen starožitnost za sklem. Jsou připomínkou toho, že příběh lékaře Lukáše, který se nebál přiblížit k lidské bídě a zapsal nám nejkrásnější příběhy o Boží lásce, má svůj domov i v České republice – a že teď je řada na nás, abychom v tom příběhu pokračovali.

D. Otázky k diskusi (Reflexe a aplikace)

Rozdělíme účastníky do menších **skupinek** (po 3–4 lidech), v malé skupině vedeme diskusi v kruhu. Každá **skupina dostane k promyšlení jednu otázku**, poté následuje sdílení, případně si vybereme ke společnému rozhovoru jedno z těchto témat:

Kdo je dnes „ztracený“? „Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co by zahynulo.“ (Lk 19,10)

Koho ve svém okolí (ve škole, v online prostoru, ve společnosti) máme tendenci odepisovat, soudit nebo přehlížet? Jak by vypadalo, kdybychom se na ně podívali „Ježíšovými očima“ – toho, který hledá, co je zraněné?

Místo žen a slabých ve společnosti. Lukáš silně vyzdvihuje roli žen, chudých a hříšníků.

Proč má moderní společnost občas problém ocenit tichou sílu, zranitelnost nebo lidi, kteří nezapadají do škatulek „úspěšných a dokonalých“? Co se od nich můžeme naučit?

Souhrn – co si odnášíme? (5 minut)

Vzdělaný svědek: Svatý Lukáš byl řecký lékař a skvělý historik, který své evangelium postavil na poctivém pátrání a rozhovorech s očitými svědky (včetně Panny Marie).

Evangelium pro každého: Ježíš podle Lukáše nepřišel pro elitu, ale vyhledává ty, kdo bloudí, chybují nebo jsou na okraji.

Český poklad: Ostatky tohoto velkého evangelisty odpočívají přímo v Praze v katedrále sv. Víta jako připomínka toho, že víra má hluboké historické kořeny.

Závěrečná modlitba „Hledat a spojit“ (5 minut)

Rozsvítíme **svíčku** a postavíme ji doprostřed. **Přidáme** čisté malé kartičky a psací potřeby. Na úvod **přečteme verš** z Lukášova evangelia: „Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co by zahynulo.“ (Lk 19,10)

Poté skupinu **uvedeme do modlitby:** *Zavřete na chvíli oči. Vzpomeňte si v tichu na někoho, kdo se ve vašem okolí – ve škole, v kroužku, v rodině – možná cítí přehlížený, osamělý, ostrčený nebo „ztracený“. Nemusíte říkat jeho jméno nahlas. Vezměte si lístek a napište na něj jedno slovo, symbol nebo iniciály, které vám toho člověka připomínají.*

Po chvíli ticha **pokračujeme**: Až budete připraveni, pomalu přistupte ke svíčce. Položte svůj lístek blízko k ní (nebo si ho nechte v ruce) a v duchu řekněte Bohu: „Pane, ty hledáš to, co je ztracené. Prosím, pošli mě k němu / postarej se o něj.“ Potom se vraťte na své místo.

Když se všichni vrátí zpět do kruhu, pomodlíme se následující modlitbu:

Pane Ježíši, děkujeme ti, že jako lékař ošetřuješ naše zranění a nikoho z nás neodepisuješ. Děkujeme za příklad svatého Lukáše, který nám zapsal tvé příběhy plné milosrdenství. Dej nám vnímavé oči a odvážné srdce, abychom ve svém okolí uměli podat pomocnou ruku těm, kdo ji nejvíc potřebují. Naplň naše životy radostí a pokojem. Amen.

Účastníci pak mohou na závěr dodat společně:

*Svatý Lukáši, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita „Recept na naději“

Princip aktivity: Využijeme Lukášovo povolání lékaře a jeho spisovatelský talent. Účastníci se na chvíli vžijí do role „duchovních lékařů“ a vytvoří netradiční „lékařský předpis“ nebo „zprávu z ordinace“.

Průběh:

1. Účastníci pracují ve dvojicích nebo samostatně. Dostanou papír formátu A5, který si nahoře ozdobí malým symbolem stetoskopu, kříže nebo pera.
2. Jejich úkolem je navrhnout **„Lékárničku pro duši“ pro dnešní společnost** (přesně v duchu Lukášova evangelia plného milosrdenství a pomoci těm, kdo jsou na okraji).
3. Na předpis definují:
 - **Symptom / Nemoc doby:** (např. strach ze selhání, ignorování lidí na okraji, samota v davu, odsuzování druhých).
 - **Název léku:** (např. *Milosrdenství Forte, Otevřená náruč 500mg, Slovo naděje*).
 - **Dávkování a návod k použití:** (např. *„Užívat denně při setkání s někým, kdo je ve škole nový nebo odstrčený. Nevede k závislosti, ale radikálně mění atmosféru.“*).
 - **Biblická inspirace (Lékárník):** Pod předpis dopíší verš z Lukášova evangelia, který je k tomu inspiroval (např. Lk 19,10 nebo podobenství o milosrdenství).

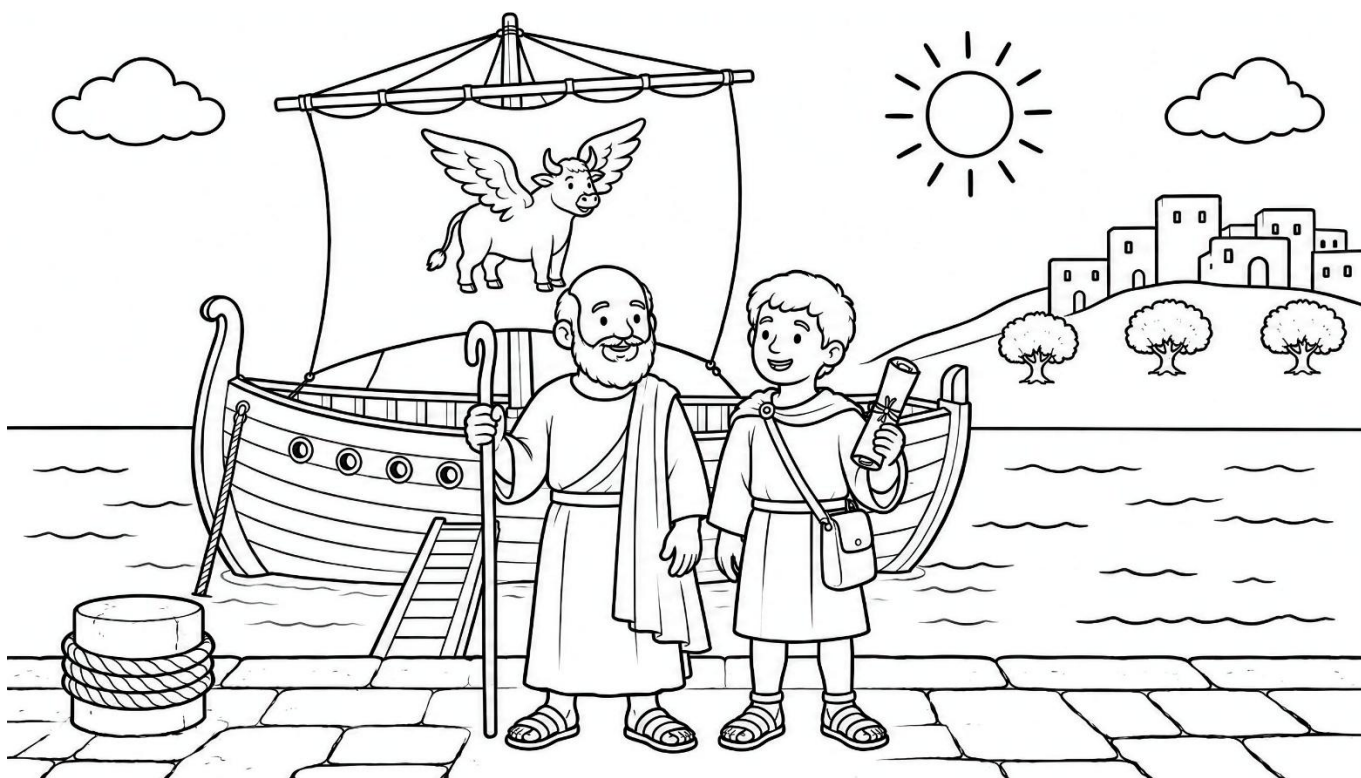
Závěrečné sdílení: Několik dvojic může přečíst svůj název léku nebo kreativní dávkování. Ukážeme si, že víra není jen teorie, ale velmi praktický „lék“ pro lidi kolem nás.

Lukáš a jeho plavba za Ježíšem

(pracovní list pro předškolní děti)

Podívejte se na obrázek – jsou na něm dva přátelé, kteří se chystají na největší dobrodružství svého života. Ten starší je svatý Pavel, a ten mladší, který má v ruce svitek papíru a taštičku s léky, to je svatý Lukáš. Lukáš byl totiž doktor! Oba měli rádi Ježíše, i když ho nikdy neviděli. Ale slyšeli o něm tolik příběhů, že se rozhodli o nich říct všem.

A tak se dohodli, že nasednou na tuhle krásnou loď a poplují přes veliké moře do dalekých zemí, kde lidé o Ježíšovi ještě nikdy neslyšeli, aby jim přinesli tu nejradostnější zprávu – že je Bůh má moc rád.

Úkoly:

- **Prohlédni si obrázek** a ukaž svatého Lukáše a jeho svitek. **Víš, co na něj napíše?** Všechny krásné příběhy o Ježíšovi, které zná, aby si je lidé mohli číst i dnes. **Vybarvi** Lukáše i jeho kamaráda Pavla!
- **Prohlédni si** velikou loď za nimi. **Najdi** na ní obrázek silného zvířete. Je to býk s křídly! Býk je silný a pomáhá lidem, a křídla ukazují, že Lukášovy příběhy o Ježíšovi letí až do nebe. **Vybarvi** býka i loď.
- **Představ si**, že jsi taky na té lodi se svatým Pavlem a Lukášem. Teď se **postav**, roztáhni ruce jako plachty a začni se pomalu kolébat, jako když loď pluje po vlnách. **Jak dělá vítr**, když fouká do plachet? **A jaký zvuk vydává moře?** Cesta bude dlouhá, ale Pavel s Lukášem se nebojí, protože vědí, že Pán Ježíš je s nimi na každé vlně.